

ZDRUŽENIE SLOVENSKÝCH SPOTREBITEĽOV ASSOCIATION OF SLOVAK CONSUMERS

Palisády 22, 811 06 Bratislava, ☎/fax+ odkazovač : 02 / 544 11 148, zss@zss.sk www.zss.sk

EURO – PRIESKUM

„Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri a po prechode na euro“

Priebežná správa k projektu spotrebiteľského monitoringu cien k 28.2. 2009

V mesiaci júli 2008 zahájilo Združenie slovenských spotrebiteľov v spolupráci so siedmimi občianskymi spotrebiteľskými organizáciami: s Regionálnym združením spotrebiteľov Regionspot N. Zámky, ZSS-Klubom združenia spotrebiteľov regiónu Zvolen, ZSS-Ochrana spotrebiteľa Oravy, ZSS-Združením spotrebiteľov Považia a západného Slovenska, ZSS – SOZOS – Košice, Asociáciou spotrebiteľov Slovenska a Slovenským združením ochrany práv pacientov a spotrebiteľov, ďalej so Združením Informačných a poradenských centier mladých v SR a Jednotou dôchodcov na Slovensku „Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri prechode na euro“ - EURO – PRIESKUM.

Koordináčna pracovná skupina projektu po schválení vedením ZSS, uskutočnila plynulú obmenu u ďalších 3 % monitorovaných obchodov a prevádzkarní služieb. Oproti východiskovej základnej vzorke došlo už spolu k obmene 33 % predajní a prevádzok. Celkovo bolo k 28.2.2009 monitorovaných 748 maloobchodných predajní a prevádzok služieb a v kvalitatívnych sondách 350 predajní potravinárskeho tovaru a 294 spotrebiteľských domácností k rodinným výdavkom za vybrané služby.

Vo februári 2009 sa realizovali plánované 2 monitoringsy. V poradí 3. monitoring sa uskutočnil 9. – 11.2.2009 v 36 okresoch a 64 monitorovacích miestach, pričom bol uskutočnený záznam cien v 320 predajniach potravinárskeho tovaru, v 105 predajniach spotrebného tovaru a 118 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb – spolu v 543 obchodných zariadeniach. V 13 obchodných zariadeniach (2,39 % sledovaných zariadení) odmietli poverení pracovníci spolu 11 anketárom overiť záznam cien.

Ďalší 4. monitoring sa uskutočnil 23. - 25.2.2009 v 35 okresoch a 65 monitorovacích miestach, pričom bol uskutočnený záznam cien v 325 predajniach potravinárskeho tovaru, v 107 predajniach spotrebného tovaru a 120 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb – spolu v 552 obchodných zariadeniach. V 11 obchodných zariadeniach (2,0 % sledovaných zariadení) odmietli poverení pracovníci spolu 9 anketárom overiť záznam cien.

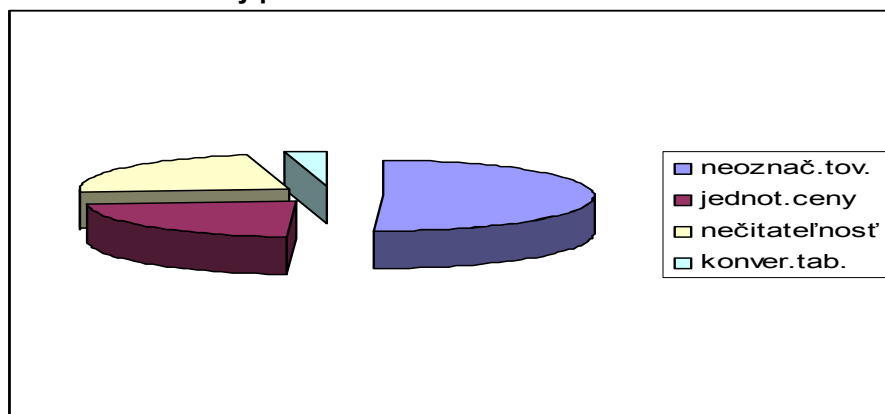
Prehľad monitorovaných predajní a prevádzok

Monitoring	Tovarové skupiny, služby			SPOLU
	Potraviny	obuv/textil	ubyt/strav	
200901/1	324	106	119	549
200901/2	318	108	116	542
200902/1	320	105	118	543
200902/2	325	107	120	552

Podiel predajní potravín na celkovom počte monitorovaných prevádzok sa dlhodobo stabilizoval na 60 % skúmaného súboru. V mesiaci február bol dosiahnutý aj najvyšší počet monitorovaných obchodov a prevádzkarní služieb.

Pri zázname cien v priebehu prvého a druhého februárového monitoringu zistili anketári celkom 592 nedostatkov predovšetkým v nedostatočne označovanom tovare (301), absencii jednotkových cien (137), zníženej čitateľnosti dopisovaných EURO a Sk cien (134) a v niektorých malých prevádzkach na vidieku stále chýbali konvergentné tabuľky cenových hodnôt (20). Toto zastúpenie znázorňuje Graf 1. Z tohto počtu bolo ešte za prítomnosti anketárov odstránených 215 nedostatkov.

Zistené nedostatky podľa druhu – Graf 1

K doteraz získaným údajom môžeme uviesť tieto zachytené tendencie (s vedomím skutočnosti, že vyhodnocovaním tendencií sú poverené iné organizácie):

- **Cenový vývoj niektorých sledovaných položiek potravinárskeho tovaru sa v 2. polroku 2008 – bol takmer konštantný (vzhľadom k vývoju v 1. polroku 2008): múka, chlieb, mlieko, syry, jedlý olej, ap. – došlo v prvých dvoch mesiacoch roku 2009 k nárastu cien u niektorých z nich.**

Cenový vývoj niektorých položiek podľa krajov:

Pšeničná múka polohrubá výber 1 kg											
Kraj	Január 200901/1		200901/2		február 200902/1		200902/2		SR - spolu		
	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	
BA	0,39	0,63	0,39	0,59	0,39	0,53	0,39	0,53	0,39	0,53	
BB	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	
KE	0,3	0,63	0,39	0,93	0,33	0,63	0,39	0,63	0,33	0,63	
NR	0,36	0,63	0,35	0,63	0,35	0,63	0,33	0,63	0,33	0,63	
TN	0,39	0,63	0,39	0,63	0,26	0,63	0,39	0,63	0,26	0,63	
TT	0,39	0,61	0,39	0,53	0,39	0,62	0,39	0,62	0,39	0,62	
ZA	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	0,39	0,63	
PO	0,4	0,8	0,4	0,8	0,42	0,46	0,39	0,53	0,39	0,53	

Po sledované obdobie sa ceny múky pohybujú medzi 0,26 – 0,63 € (7,80 – 19 SKK) na celom území Slovenska v takmer tom istom rozpätí, pričom prechodný pokles spôsobujú akciové ceny.

Chlieb tmavý, ražný 1 kg

Kraj	Január 200901/1		200901/2		február 200902/1		200902/2		SR - spolu	
	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur	Min_eur	Max_eur
BA	0,944	1,38	0,944	1,91	0,944	1,6	0,81	1,6	0,81	1,91
BB	0,83	1,65	0,83	1,775	0,85	1,65	0,86	1,6	0,83	1,775
KE	0,9	1,32	0,88	1,32	0,92	1,32	0,91	1,32	0,88	1,32
NR	0,99	2,28	0,99	2,236	0,79	2,32	0,72	2,32	0,72	2,32!!
TN	0,63	2,162	0,85	2,162	0,85	2,162	0,85	2,162	0,63	2,162
TT	1,08	1,39	1,08	1,39	1,05	1,39	1,05	1,54	1,05	1,54
ZA	0,877	2,33	0,63	2,11	0,807	2,2	0,73	2,13	0,63	2,33!!
PO	1,092	2,153	1,092	2,236	1,07	1,83	0,85	1,83	0,85	2,236

U cien chleba zaznamenávame podstatne väčšie rozpätie medzi minimálnymi a maximálnymi cenami (porovnaním s múkou) a odlišný vývoj sa prejavuje aj v krajoch. Všeobecne sa zvýšili minimálne ceny vo všetkých krajoch, čo považujeme za negatívny vývoj (!) a znížili sa maximálne ceny v okresoch Trnavského a Košického kraja.

Podrobný vývoj cien potravín a nápojov je uvedený v následnej tab- č. 1 a Grafu č. 2 : (prosím včleniť prílohu)

Duálne zobrazovanie, ktoré sme pri monitoringu taktiež zaznamenávali, bol na prelome roka takmer 100 %, ale v súčasnosti opäť sa jej absencia začína zvyšovať – chýba kontrolná cena v Sk (predovšetkým v niektorých menších mestách a obciach okresov stredného a východného Slovenska).

V reštauračných službách zaznamenávajú anketári naďalej rast cien, aj keď k ich kulminácii došlo v poslednom štvrtroku 2008. Veľké cenové odchýlky od republikového priemeru dostatočne presvedčivo naznačujú neodôvodnené zvyšovanie, aj keď nie je preukázateľné, že súvisí iba s prechodom na EURO. Preto okrem priameho oslošovania nekorektných podnikateľov - aktivisti našich regionálnych centier upozorňujú spotrebiteľov v miestnych prostriedkoch masovej komunikácie (rozhlasových a televíznych reláciách, miestnej tlači ap.) na prevádzky a druhy služieb, ktoré sú cenovo nadpriemerne nákladne.

Na základe doteraz zistených údajov o cenách a ich vývoji a porovnaním s kritériami na zaradenie kandidátov na spotrebiteľský pranie - tzv. čiernu listinu – bolo ku dňu 16.2.2009 zaradených na verejný zoznam ďalšie 4 podnikateľské subjekty – z toho 1 maloobchodná potravinová predajňa, 1 operátor mobilných služieb a 2 dopravné spoločnosti – viď tab. : (prosím včleniť prílohu –Pranie –febr.)

Zvýšený ohlas na ďalší spotrebiteľský pranie, ktorý bol mediálne pertraktovaný, vyvolal rozdielne stanoviská a prístupy, ale súhrnne bol pozitívne prijatý a u prevažnej časti občianskej verejnosti oživil presvedčenie, že ochrana spotrebiteľov nie je iba vhodnou politickou témou čo viedlo k tomu, že sa ďalej zvýšil počet podnetov spotrebiteľov na preverenie vývoja cien u rozsiahleho vejára služieb.

V tejto súvislosti by sme radi uviedli dva prípady, na ktoré by mala upriamiť pozornosť Cenová rada:

1. Bezdôvodné zvýšenie cien prímestskej dopravy vo väčšine vyšších územných celkoch – viď cenové výmery, uverejnené vo Finančný spravodajca MF SR. Zvlášť neprimerané zvýšenie je vo vzdialenostiach do 20 km.
2. Časová viazanosť čerpania pripísanej sumy pri obnove kreditov u všetkých mobilných operátorov, ktorá pri nečerpaní „prepadá“ v prospech operátorov, čo považujeme za okradanie spotrebiteľov – v niektorých krajinách EÚ – to súdy kvalifikujú ako trestný čin!!

Ďalšie prípady neodôvodnene zvýšených cien sa prešetrujú, komunikuje sa s jednotlivými podnikateľmi, aby ich prípadné zaradenie na tzv. čiernu listinu bolo korektné a odôvodnené.

V týždni od 23.2. do 28.2.2009 bola vykonaná ďalšia kvalitatívna sonda:

- potraviny (mliečne a mäsové výrobky) – 32 položiek v 340 predajniach, ktoré z časti nie sú totožné s monitorovanými.

Podrobnejšie výstupy z monitoringu nájdete na www.pravaspotrebiteľa.sk a www.zss.sk .

Správu spracoval: Josef Lounek, I. podpredseda Rady ZSS a koordinátor projektu EURO-prieskum

V Bratislave 6.3.2009